

"ישיבישע בלאט" "לאמדעס" ב"דף היום" בשו"ת ומ"מ

דף ב.

הכל שוחטין, דנו בראשונים האם שחיטה היא מצוות עשה והאוכל ממה שלא נשחט הרי הוא עובר באיסור 'אינו זבוח', או ששחיטה אינה מצוה רק היכי תמצא לתקן הבשר שלא יהיה עליו איסור לאו או נבילה, עי' שבועות כד. תוד"ה האוכל, ברמב"ם ריש הלכות שחיטה ובכס"מ שם, ועי' פרי מגדים פתיחה להל' שחיטה שורש ב' כמה נ"מ בזה, ובמנחת חינוך תנא' כתב שני"מ בשלא כדרך אכילה, שאם הוא איסור נבילה או אבמה"ח פטור אבל אם הוא איסור 'אינו זבוח' שלא כתוב בלשון אכילה, חייב גם בשלא כדרך.

נשים בשחיטה, עי' תוד"ה הכל, שהביאו מהל' א"י דאין להניחם לכתחילה לשחוט, ומה שהביאו ראה מזבחים לא: שמותר לכתחילה, עי' נימוקי הגר"ב, מהר"ץ חיות, ופורת יוסף, והנה חקרו האחרונים (עי' אתון דאורייתא י"ט) האם פסול כוהנות הוא פסול זרות או שאינם כזרות אלא הוא מיעוט מיוחד מ'בני אהרן', ומכאן מו' כצד ה-ב' שאל"כ למה היה צריך חידוש בהם ששוחטות בקדשים, אמנם ברמב"ם ביאמ"ק ט' א' נקט שהוא פסול זרות.

ועבדים, בטור כתב לשון ועבדים משוחררים, והקשה שם הב"י אמאי הוצרך להגיע לו הא עבד רגיל גם חייב במצוות כאשר עי"ש דרישה ב"ח וט"ז.

חרש ושוטה, בתרומות א' מבואר דהוא אינו שומע ואינו מדבר, עי' תוס' חגיגה ב:, ועי' רא"ש מה דינו של מי ששומע ואינו מדבר או להיפך, ועי"ש בגדרי שוטה, ובב"י יו"ד א'.

וקטן, במשנה מבואר דאם אחרים רואים אותו כשר בדיעבד, ולב"י אם יודע לאמן את ידיו או שבקי בהלכות שחיטה שוחט אף לכתחילה באחרים עומדים על גביו, ולב"ח רק כשיש בו את שתי המעלות ביחד שוחט לכתחילה, ובטעם פסולו בגמ' נראה שהוא מחשש שלא עשו כדון, אך בלבוש א' ה' כתב דהוא משום שאינו בר זביחה, ובש"ך (שם כז') ובתבואות שור (שם מט') הקשו עליה, ונ"מ בכל זה ממת' ייחשב לגדול, אי בן יג' שחזקה הביא ב"ש או דבעי עדות לזה.

הטעם שמי ששחטו כשירה לכתחילה מותר לאכול משחטתו אע"פ דאין עדים ואיתחזק איסורא דאבמה"ח? כתבו התוס' בגיטין ב: ד"ה עד אחד שכל שבידו נאמן גם כנגד איתחזק איסורא, והפנ"י מתרץ דכיון ששחטה לפניך כבר אין איתחזק איסורא ונשאר הספק אם נשחט כדון או לא ולזה מהני עדות ע"א.

הכל שוחטין לכתחילה, עי' מהר"ם ומהרש"א מהדו"ב מנין הדיוק, מהכל או משוחטין.

תוד"ה סופג, הקשו למה אינו לוקה שמונים גם משום לא יחליפנו, עי' מהרש"א וראש יוסף, וכן הקשו בתמורה ב. עי"ש, ועי' ח"י הגר"ז שם וקה"י סי' א'.

הכל מעריכין, עי' רש"י דבא לרבות קטן, ובמנחת חינוך שנ' ב' הקשה איך שייך לחייבו, הרי אינו באיסור כל יחל? ובאחיעזר ח"ג סז' ביאר דמ"מ חל עליו חיוב ממון.

נודרין ונידרין, ופרש"י דנידרין בא לרבות פחות מבן חודש, ואגביה נקט נודרין, והקשה הרמב"ן דגם נידרין מיותר דהא ידענו מהכל נערכין שגם מי שאינו בדמים כמו מוכה שחין נערך? עי' שם מה שחילק ביניהם ב-ג' אופנים.

טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר דברי ר"מ, ובנדרים ט: נאמרו שתי לישנות במחלוקת ר"י ור"מ והכא אזיל כל"ב דהתם, ויל"ע אי ר"י אמר שטוב היינו באופן שעושה כהלל שמקדישה רק אחר שהביאה לעזרה במה חייש ר"מ? עי' רש"י ותוס' רמב"ן ורשב"א, ועי"ש מה שתי' על קושיית תוד"ה טוב דלר"מ איך אכלו ישראל בשר במדבר?

ע"ב

אבל אמר הרי עלי לא, עי' פרש"י למה אין לפרש משנה זו בהרי זו, ועי' רמב"ן ריטב"א ותרא"ש.

הכל סומכין אחד האנשים ואחד הנשים, ובמסורת הש"ס הקשה דלא מצינו כן בשום מקום בש"ס? ותי' בצפנת פענח על הרמב"ם תנינא ז. יח: דקאי על המשנה ריש ערכין הכל סומכין ואמרינן שבא לרבות יורש ובכללם אשה היורשת קרבן אביה שסומכת שאינו קרבן נשים אלא קרבן האב וחיוב סמיכה הוא גם על הקרבן מלבד הבעלים.

תוד"ה טמא דנו אי יש איסור לאדם לטמאות עצמו, ע"ע רש"י ותוס' לקמן לד:- לה. ועי' מקדש דוד טהרות מא' א'.

וקסבר חולין שנעשו על טהרת הקודש כקודש דמי, ופרש"י דקיבל עליו לאוכלם בטהרה, והקשה המקד"ד מ' א' דא"כ יוכל לטמאות ולאכול בימי טומאתו, ולכן ביאר דהקבלה היא על החפצא שיהיה כקודש, עי"ש.

ובראשונים נחלקו אי יש איסור לטמא חולין שנעשו על טה"ק, עי' רש"י ורמב"ן עי"ש.

ואם שחט ואמר ברי לי וכו', ובמסורת הש"ס ציין לתוס' בנדה ה: דברי לי לאו דווקא וגם בספק כשר דהוי ספק טומאה ברה"ר, וכמו שכתבו התוד"ה דליתיה, ועי' נודב"י מהדו"ק יו"ד ד' למה לא העמידו דבריהם כאן משום דברי לי צ"ל היכא דאיכא לברורי, ועיין לקמן ברמב"ן וריטב"א דבקדשים לא יעזור דין ספק טומאה ברה"ר, ועי' אחיעזר ח"ב א'.

תוד"ה ובמוקדשין הקשו דכיון דעדיין מפרכסת והרי היא כחיה גם אם יגע לא יטמא, ותי' דחוששין שמא יגע אחר פירכוס, או שכבר נחשבת 'אוכל' ומטמאה טו"א, ועי' מלא הרועים ומצפה איתן מה שתי', ומה שהוצרכו לתי' הראשון אף שדין טו"א במפרכסת מפורש במשנה, עי' רעק"א, אחיעזר ח"ב א', וקה"י סימן א'.

תוד"ה שמא יגע, מה שהקשו בשם רבינו אפרים איך יוכל לשחוט בעזרה והוא טמא מת שאסור לכונוס אפילו לחיל, עי' תי', וברמב"ן ופנ"י.

תוד"ה דליתיה, הקשו אמאי לא יוכשר מדין ס"ט ברה"ר טהור? עי' תי' ומה שתירצו דאיירי בבמה וביחיד, הקשה רעק"א דכיון שאחרין רואים אותו הוי שלושה וכרה"ר דמיא, עי' לב אריה. **וברמב"ן והריטב"א תי'** דבקדשים שיש דין שימור ואפי' היסח הדעת פוסל לא מהני ס"ט ברה"ר, ותי' מבורר לפי מ"ד בפסחים דהיסח הדעת פוסל בקדשים בפסול הגוף ולא מחשש טומאה, אמנם באחיעזר ח"ב א' ג' כתב דגם למ"ד השני לא מהני הס"ט מחמת הדין שימור שיש בהם.

דברי הרמב"ם פסוהמ"ק א' א' שהכשיר בטמא שעבר ושחט הזבח ולא הזכיר שצ"ל ברי לי, עי' נודב"י מהדו"ק יו"ד ד' שיישב דבריו בכמה אופנים ועי' באחיעזר ח"ב א'.

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשנח'

"ישיבישע בלאט" מהדורה מתוקנת ומורחבת, או לקבלת הדף מידי יום שלח בקשה ל- 7652935@gmail.com ואנו נשלח לכם בל"ג מידי יום.